

คำสั่งกระทรวงยุติธรรม

ที่ ๒๒๗/๒๔๔๑

เรื่อง การปฏิบัติในการบังคับโทษปรับในคดีอาเสพติดตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณา

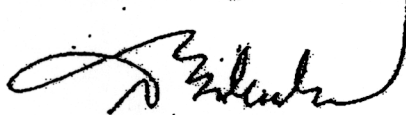
คดีอาเสพติด พ.ศ. ๒๔๔๐

โดยที่มาตรา ๒๑ แห่ง พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีอาเสพติด พ.ศ. ๒๔๔๐ บัญญัติให้พนักงานอัยการร้องขอให้ศาลออกหมายจับบังคับคดีเพื่อแต่งตั้งเจ้าพนักงานบังคับคดีของกรมบังคับคดีดำเนินการการยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้ต้องโทษแทนค่าปรับได้ในกรณีที่ศาลมีคำพิพากษาให้ลงโทษปรับและให้นำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม โดยให้สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดมีอำนาจตรวจสอบทรัพย์สินและให้ถือว่าเป็นเจ้าหนี้ตามคำพิพากษา

เพื่อให้การปฏิบัติของหน่วยงานในกระทรวงยุติธรรม อันได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กรมบังคับคดีและกรมราชทัณฑ์ มีความชัดเจน สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรมและมีประสิทธิภาพการดำเนินงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบังคับโทษปรับในคดีอาเสพติดได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงให้สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กรมบังคับคดีและกรมราชทัณฑ์ ต้อปฏิบัติตามแนวทางปฏิบัติในการบังคับโทษปรับคดีอาเสพติดตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีอาเสพติด ดังมีรายละเอียดตามเอกสารแนบท้ายคำสั่งนี้

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๓ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๔๑

(นายสมพงษ์ อมรวิวัฒน์)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

แนวทางปฏิบัติในการบังคับโทษปรับในคดียาเสพติด
ตามมาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดียาเสพติด พ.ศ. ๒๕๕๐

๑. หลักการ

๑.๑ การค้ายาเสพติดเป็นอาชญากรรมที่ส่งผลกระทบต่อสังคมและผู้กระทำความผิดได้รับผลประโยชน์ตอบแทนจากการกระทำความผิดสูงมาก จึงเป็นสิ่งจูงใจให้มีบุคคลยอมเสี่ยงเข้ามาสู่กระบวนการค้ายาเสพติด แม้จะมีมาตรการทางกฎหมายที่เข้มงวดและมีบทลงโทษที่รุนแรง

๑.๒ มาตรการทางกฎหมายในการลงโทษผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด มุ่งลงโทษต่อบุคคล ผู้กระทำความผิดโดยการจำคุกหรือประหารชีวิตตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ พระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. ๒๕๑๘ ฯลฯ และมุ่งการลงโทษในทางทรัพย์สิน โดยการยึด อายัด และริบทรัพย์สิน ตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง แต่มาตรการดังกล่าวก็ยังไม่ครอบคลุมไปถึงการดำเนินการบังคับโทษปรับตามคำพิพากษา ซึ่งมาตรา ๑๐๐/๑ แห่งพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ ที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๔๕ ได้บัญญัติว่าในความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดที่มีโทษจำคุกและปรับ ให้ศาลลงโทษจำคุกและปรับด้วยเสมอ โดยคำนึงถึงการลงโทษในทางทรัพย์สิน เพื่อป้องปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด แต่เมื่อศาลได้มีคำพิพากษาลงโทษตามบทบัญญัติดังกล่าวแล้ว ก็ยังไม่อาจนำไปสู่การบังคับโทษปรับได้อย่างเป็นรูปธรรม

๑.๓ เพื่อให้มีกรอบทิศทางในการดำเนินงานบังคับโทษปรับที่ชัดเจน จึงได้มีบทบัญญัติเรื่องการบังคับโทษปรับไว้ในมาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดียาเสพติด พ.ศ. ๒๕๕๐ โดยให้พนักงานอัยการ เจ้าพนักงานบังคับคดี และสำนักงาน ป.ป.ส. ตลอดจนหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง มีบทบาทหน้าที่ในการดำเนินการบังคับโทษปรับ เพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายต่อไป

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานในการบังคับโทษปรับในคดียาเสพติดมีความชัดเจน และสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม จึงกำหนดแนวทางปฏิบัติในการบังคับโทษปรับในคดียาเสพติดขึ้น

๒. วัตถุประสงค์

๒.๑ เพื่อให้การบังคับโทษปรับในคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดตามคำพิพากษาของศาลมีความชัดเจน และสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม

๒.๒ เพื่อเป็นแนวทางในการประสานการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบังคับโทษปรับในคดียาเสพติดให้มีความสอดคล้องกัน

๒.๓ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องกับการบังคับโทษปรับสามารถดำเนินงานในความรับผิดชอบได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๓. กฎหมายที่เกี่ยวข้อง (เฉพาะที่สำคัญ)

๓.๑ พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑

๓.๒ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๘ มาตรา ๒๙ มาตรา ๓๐ วรรคแรก และมาตรา ๙๙

๓.๓ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ภาค ๔ ลักษณะ ๒

๔. ขั้นตอนการดำเนินการ

๔.๑ เมื่อมีการสืบสวนจับกุมเพื่อดำเนินคดีตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดให้สำนักงาน ป.ป.ส. ประสานขอรับการสนับสนุนข้อมูลเกี่ยวกับทรัพย์สินจากพนักงานผู้มีอำนาจสืบสวนจับกุม หรือพนักงานผู้มีอำนาจสอบสวน เพื่อขอทราบข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับทรัพย์สินของผู้ต้องหาหรือจำเลย

๔.๒ เมื่อมีการดำเนินการตรวจสอบ ยึด หรืออายัดทรัพย์สินตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ ให้สำนักงาน ป.ป.ส. รวบรวมข้อมูลทรัพย์สินที่ไม่อาจนำมาตราการดังกล่าวมาบังคับใช้ มาใช้ประโยชน์ในการบังคับชำระโทษปรับในภายหลัง

๔.๓ เมื่อศาลมีคำพิพากษาลงโทษปรับตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด และพินกำหนดสามสิบวันนับแต่วันที่ศาลพิพากษา หากจำเลยยังไม่ชำระค่าปรับหรือชำระค่าปรับไม่ครบตามคำพิพากษาให้พนักงานอัยการหรืออัยการทหารยื่นคำขอต่อศาลเพื่อให้ศาลออกหมายบังคับคดีและแต่งตั้งเจ้าพนักงานบังคับคดี พร้อมทั้งแจ้งผลคำพิพากษาและสำเนาหมายบังคับคดีให้สำนักงาน ป.ป.ส. ทราบ

๔.๔ เมื่อสำนักงาน ป.ป.ส. ได้รับทราบผลคำพิพากษาลงโทษปรับตาม ๔.๓ ให้สำนักงาน ป.ป.ส. รวบรวมข้อมูลจาก ๔.๑ และ ๔.๒ และดำเนินการตรวจสอบทรัพย์สินของจำเลย รวมทั้งประสานรวบรวมข้อมูลจากพนักงานผู้มีอำนาจสืบสวนจับกุม พนักงานผู้มีอำนาจสอบสวน พนักงานอัยการ อัยการทหารหรือหน่วยงานอื่นที่มีข้อมูลเกี่ยวกับทรัพย์สินของจำเลย

๔.๕ เมื่อสำนักงาน ป.ป.ส. ได้รับแจ้งว่ามีการออกหมายบังคับคดีแล้ว ให้ประสานกับกรมบังคับคดีเพื่อตั้งเรื่องบังคับคดีพร้อมทั้งแถลงถึงทรัพย์สินหรือสิทธิเรียกร้องของจำเลยที่ประสงค์ให้เจ้าพนักงานดำเนินการบังคับคดี วางเงินทรองค่าใช้จ่ายต่อเจ้าพนักงานบังคับคดีและนำเจ้าพนักงานบังคับคดีไปทำการยึดหรืออายัดทรัพย์สิน หรือดำเนินการอื่นใดที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งกำหนดให้เป็นอำนาจและหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษา

๔.๖ เมื่อเจ้าพนักงานบังคับคดีขายทอดตลาดทรัพย์สินและหรืออายัดเงินหรือสิทธิเรียกร้องเป็นเงินของจำเลยแล้วให้นำเงินที่ได้จากการขายทอดตลาดและหรือเงินที่ได้จากการอายัดดังกล่าวภายหลังจากหักค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายในการบังคับคดีส่งศาล เพื่อชำระค่าปรับและนำส่งเป็นรายได้แผ่นดิน พร้อมทั้งแจ้งให้สำนักงาน ป.ป.ส. ทราบ

๔.๗ เมื่อศาลได้รับชำระค่าปรับครบถ้วนตามคำพิพากษาแล้ว ให้เจ้าหน้าที่ศาลรายงานให้ผู้พิพากษา หรือตุลาการทหารและแจ้งให้สถานที่คุมขังตามหมายศาลทราบ แต่ถ้าได้ชำระค่าปรับไม่ครบตามจำนวนค่าปรับ ให้เจ้าหน้าที่ศาลรายงานให้ศาลทราบเพื่อพิจารณาออกหมายกักขังจำเลยแทนค่าปรับตามจำนวนค่าปรับที่ยังขาดอยู่นั้น

๕. บทบาทหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๕.๑ สำนักงาน ป.ป.ส.

๑. ประสานกับพนักงานอัยการ หรืออัยการทหารเกี่ยวกับการออกหมายบังคับคดี เพื่อบังคับโทษปรับ

๒. ดำเนินการสืบสวน ตรวจสอบ รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับทรัพย์สินของลูกหนี้ในชั้นสืบสวน จับกุม สอบสวน ชั้นฟ้องคดี และชั้นบังคับคดี

๓. ประสานงานกับกรมบังคับคดี เพื่อตั้งเรื่องบังคับคดี และดำเนินการอื่นที่เกี่ยวข้อง เช่น ชำระเงินทดรองค่าใช้จ่าย นายืดทรัพย์ ฯลฯ

๔. ดำเนินการอื่น ๆ ที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษา

๕.๒ กรมบังคับคดี

๑. มอบหมายเจ้าพนักงานบังคับคดีให้รับผิดชอบสำนวน

๒. ดำเนินการยึดทรัพย์ आयัดทรัพย์ เก็บรักษาทรัพย์ ขายทอดตลาดทรัพย์ และบังคับคดีตามอำนาจหน้าที่

๓. ประสานกับสำนักงาน ป.ป.ส. และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อดำเนินการบังคับคดี

๔. ดำเนินการอื่น ๆ ที่เป็นอำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานบังคับคดี

๕.๓ กรมราชทัณฑ์

ดำเนินการตามหมายคุมขังจำเลยที่ศาลพิพากษาให้ลงโทษจำคุกและปรับ และดำเนินการกักขังตามหมายศาลกรณีจำเลยไม่ชำระค่าปรับ หรือชำระค่าปรับไม่ครบถ้วนตามจำนวน

๕.๔ สำนักงานอัยการสูงสุด

๑. ร้องขอต่อศาลให้ออกหมายบังคับคดี กรณีจำเลยหรือผู้ต้องขังไม่ชำระค่าปรับหรือชำระค่าปรับไม่ครบจำนวน แล้วแจ้งผลคดีพร้อมสำเนาหมายบังคับคดีให้สำนักงาน ป.ป.ส. ทราบ

๒. แจ้งหมายบังคับคดีให้สำนักงาน ป.ป.ส. และกรมบังคับคดีทราบ

๓. แก้ต่างในศาลกรณีมีการร้องขอชดเชยทรัพย์ หรือกรณีที่บุคคลภายนอกร้องเข้ามาในชั้นบังคับคดี

๔. ให้คำปรึกษาแนะนำและดำเนินการอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การบังคับโทษปรับบรรลุผล

๕.๕ สำนักงานอัยการทหาร

๑. ร้องขอต่อศาลทหารให้ออกหมายบังคับคดี กรณีจำเลยหรือผู้ต้องขังไม่ชำระค่าปรับหรือชำระค่าปรับไม่ครบจำนวน แล้วแจ้งผลคดีพร้อมสำเนาหมายบังคับคดีให้สำนักงาน ป.ป.ส. ทราบ

๒. ให้คำปรึกษาแนะนำและดำเนินการอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การบังคับโทษปรับบรรลุผล

๕.๖ สำนักงานศาลยุติธรรม

๑. ประสานข้อมูลเกี่ยวกับการชำระค่าปรับของจำเลยหรือผู้ต้องขังแก่สำนักงาน ป.ป.ส. เพื่อสนับสนุนให้การบังคับโทษปรับมีประสิทธิภาพ

๒. เมื่อได้รับชำระค่าปรับแล้วให้ผู้อำนวยการสำนักอำนวยการประจำศาลหรือผู้อำนวยการสำนักงานประจำศาลนำส่งเป็นรายได้แผ่นดิน

๖. แผนภูมิกระบวนการดำเนินงาน

โปรดดูรายละเอียดแผนภูมิการดำเนินงานฯ แนบท้าย

(ร่าง) แผนภูมิการดำเนินงานบังคับโทษปรับในคดีอาเสพติด
ตาม พ.ร.บ.วิธีพิจารณาคดีอาเสพติด พ.ศ. 2550 และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

